

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Človek in merila v novem gospodarskem sistemu

Na nedavnem občnem zboru Okrajnega sindikalnega sveta v Kranju so največ govorili o uveljavljanju našega novega gospodarskega sistema in o odnosih med ljudmi. O teh stvareh je spregovoril tudi sekretar Okrajnega komiteja ZK tovariš Janko Rudolf. Zaradi aktualnosti tega vprašanja povzemamo iz njegovega izvajanja nekatere misli:

Nekaj besed bi povedal o problemih, o katerih ste tu govorili, in sicer o decentralizaciji delavškega upravljanja v našem gospodarstvu, o delitvi na ekonomske enote, o iskanju novih oblik in meril za ugotavljanje deleža posameznika pri skupnih naporih in o vprašanjih, ki so življenjskega pomena za naš nadaljnji razvoj. Če bi ocenjevali ta problem kot nekaj, kar je samo sebi namen, potem bi seveda lahko zašli na slepi tir; lahko bi iskali samo obliko, pri tem pa bi morda dostikrat pozabljali na vsebino, na osnovni smoter naših prizadevanj. Vemo, da se moderna znanost o organizaciji proizvodnje v zadnjem času najresneje ukvarja s problemom človeka - proizvajalca in ga skuša na vse razne načine pridobiti kot subjekt v proizvodnem procesu.

V našem socialističnem družbenem sistemu so vsi naši napori namenjeni zgolj človeku, njegovemu boljšemu življenju, zato da bi človek zaživel kot ustvarjalna osebnost. Razumljivo je, da za stare teoretike, ki puščajo v ozadju človeka, pri nas nimajo mesta. Strinjamo se s tem, da je organizacija proizvodnje tehnološkega procesa znanost, toda taka znanost, ki mora pri nas računati z družbenim položajem našega proizvajalca, kakršnega on ima; računati mora z njegovo ustvarjalno iniciativo in z njegovim družbenim položajem. Končno pa tudi vsaka organizacija zahteva sodelovanje tistih, ki organizaciji pripadajo, če hočemo dobiti dobre ekonomske rezultate. Mislim, da moramo zastarela gledanja na to vprašanje čimprej odpraviti. No, sicer napačnih idej so ljudje, ki so zelo daleč od eksaktnega organiziranja tehnoloških procesov. To so ljudje. To so ljudje, ki samo v starem stanju vidijo svoje komandne pozicije, kjer so neomejeni gospodarji nad podrejenimi v tehnološkem procesu. Tu pa že lahko govorimo o anarhiji, ki je rezultat večje ali manjše sposobnosti ali nesposobnosti posameznika. Zato seveda ni razloga, da bi se bali anarhije takrat ko bomo zavestno usmerjenega proizvajalca vključili v upravljanje, v sodelovanje in tudi v nadaljnji razvoj same organizacije proizvodnje in tehnoloških procesov. Ne smemo imeti pomislekov; nasprotno, z odprtimi rokami moramo iskati pobude, ki jih je dovolj. Naša naloga je, da te pobude oživljamo, da jih organiziramo, ker nam bodo le tako dale tudi ekonomske rezultate.

Delo naj bo osnovno merilo

V zvezi s tem je še eno vprašanje, ki se nanaša na delovanje javnih služb. To je vprašanje merila dela. Kapitalizem je imel eno merilo, in sicer - lastnino. Ocenjevali so po načelu: kolikor imaš, toliko veljaš. V socializmu pa je osnovno načelo: kolikšen delež si dal skupnim naporom, toliko od družbe prejemaš. To naj bo tudi materialno priznanje posamezniku za njegov družbeni položaj. To se pravi, delo - delež, ki ga posameznik vplaga k skupnim naporom, naj bo merilo za vrednotenje njegovega družbenega položaja. V proizvodnji imamo vrsto klasičnih meril za merjenje tega deleža. Vendar so ta

Sekretar OK ZK Kranj
Janko Rudolf

Teden boja proti tuberkulozi

Ali ste na hišnih vratih opazili napis na predavanju o tuberkulozi? Ste videli izobešeni lepaki? Gre za teden boja proti tuberkulozi, ki ga organizira Jugoslovanski rdeči križ od 24. do 30. septembra.

Med dvema vojnama je bilo približno 60 do 70 odstotkov smrtnih primerov posledice tuberkuloze. Znanost pa je tej bolezni krepko stopila na prste. K tem uspehom je treba pri nas pristiti še posebno tisto, ki jo posveča družba človekuemu zdravju. Spričo takih uspehov se je umrljivost zmanjšala že za dobro polovico. Vendar še nismo dosegli vidnejših uspehov pri preprečevanju obolenosti. Prav letošnji fluorografiranje v našem okraju je med 26.103 pregledi odkrilo kar 203 novih obolenj za tuberkulozo, kar je dokaj presenetljivo zdravstveno cente. Večina obolenih je med 30. in 39. letom starosti.

To dokazuje, da nikakor ne gre podcenjevati tuberkuloze in akcije proti njej. Na posvetovanju zdravstvenih delavcev in predstavnikov RK, ki je bilo v Kranju ob pripravah na Teden boja proti tuberkulozi, so ugotovili, da je treba predvsem več neposrednih stikov in pomoči obolenim. Družba sicer daje precejšnja sredstva za to, da se oboleni zdravijo v bolnišnicah, da imajo skrajšan delovni čas in podobno; toda treba je več neposrednih stikov s prizadetimi ljudmi: več obiskov na dom, treba je spoznavati njihove življenjske razmere, svetovati glede ureditve njihovega življenja, storiti vse za njihovo moralno rehabilitacijo in podobno. Marširajo namreč zanemarjena tista področja pomoči, kjer ne gre za denar, marveč za odnose, za človeka.

Izredno važna stvar je spoznavanje prebivalstva s problemi glede te bolezni. Na Jesenicah, v Bohinju, Bistrici, v Kranju in po vseh drugih krajih so predvidena številna predavanja, posvetovanja s svojci obolenih, pogovori obolenih; po šolah so učitelji organizirali pisanje nalog o tej bolezni, ponekod so na zdravniške, da bodo otrokom govorili o tuberkulozi itd. Vse te in druge oblike pa bodo uspešne le tedaj, če bodo ljudem razumljive in dostopne.

Tudi prispevke, ki jih organizacija RK zbira v tem tednu, bodo vedeli, za katere objekte so namenjeni, če jim bomo po končani akciji pokazali točne račune. Zato je treba v tej akciji čimveč konkretizirati in množičnosti in vsakdo bo prispeval svoj delež.

K. M.

Ekonomski nujnost nas sili

Ne bi pa tem mestu govoril o problemih samovolje in podobnih pojavih, ki jih je v našem okraju še zelo veliko, čeprav smo dosegli velik napredek. Se veliko je primerov, da imajo zaradi osebne zamere in ostankov malomeščanske miselnosti posamezniki posledice - da so odpuščeni iz podjetja, da pridejo na slabše delovno mesto in podobno. To je ostarenek, ki je najbolj tuj današnjemu socialističnemu družbenemu sistemu, v katerem bi morala biti dejansko načelna kritika, načelno medsebojno reševanje posameznih vprašanj nekaj, kar je normalno, kar je lastno našemu sistemu. To vprašanje sem namenoma obravnaval ostro, in sicer ne zato, ker bi bilo tega veliko, ampak zato, ker moramo s temi ostanki čimprej opraviti. Razumljivo pa je, da tam, kjer ni pravega sodelovanja, prostovoljne discipline, rešitve in hkrati tudi sprostosti, tudi ekonomski rezultati niso taki, kot bi bili lahko. Te pojave bi lahko podkrepil s posameznimi primeri, ki jih sami dobro poznate. Torej ne samo spremenjen odnos do človeka, ne samo spremenjeni socialistični odnosi med ljudmi, ampak tudi sama ekonomska nujnost nas sili, da s temi stvarmi čimprej prekinemo.

S seje okrajnega odbora Pionirskih iger Pred delom v zadnjih obdobjih PI

TREBA BO IZDELATI DOBRE DELOVNE PROGRAME IN OHRANITI ZBRANO GRADIVO

Kranj, 26. septembra (M. S.) - Na seji okrajnega odbora Pionirskih iger, ki je bila v Kranju večeraj popoldne, so člani tega odbora in predsedniki občinskih odborov PI govorili o doseganju delu v okviru te akcije in o delu v prihodnje. Sprejeli so več sklepov predvsem v zvezi z ureditvijo raznega gradiva, ki so ga zbrali pionirji.

O prvem obdobju Pionirskih iger Moj kraj večeraj in o akciji gorenjskih pionirjev Spoznavaj svoj kraj v NOB smo že veliko pisali. Tedaj smo tudi ugotovili, da je prvo obdobje uspelo proti vsem pričakovanjem, saj so pionirji zbrali ogromno veliko gradiva o narodnoosvobodilnem gibanju na Gorenjskem. Ker bi bila velika škoda, če bi se to gradivo sedaj porazgubilo, so na ponedeljkovi seji sklenili, da ga bodo posebne komisije

pregledale. Najboljše prispevke bodo zbrali v zbornikih, ostalo pa shranili na primernih mestih.

Na seji so sprejeli sklep, da bodo pionirji še naprej zbirali fotografije o svojih krajih in kraje tudi sami slikali. S temi fotografijami bodo potem lahko uredili albume, ki bodo prikazovali razvoj posameznih krajev.

Druge in tretje obdobje Pionirskih iger Moj kraj danes in Moj kraj večeraj postavljata pred okrajni odbor PI in občinske odbore ter pred pionirje vrsto novih zahtevnih nalog. Za delo so že pripravljene prvi programi, vendar so na seji ugotovili, da niso dovolj konkretni, zato bo okrajni odbor Pionirskih iger priporočil pionirskim odredom, da svoje programe izpopolnijo. Pionirji se bodo morali dobro seznaniti s sedanjim dogajanjem v svojih krajih in s predvidenim razvojem.

Problem informacij na Gorenjskem

POSEBNI PLENUM OO SZDL O TISKU IN DRUGIH SREDSTVIH INFORMACIJ - NOV NAČIN UREJANJA GLASA

Na prvi seji po letnih počitnicah, ki bo v petek, 29. septembra, bodo člani plenuma okrajnega odbora SZDL razpravljali predvsem o stanju tiska in drugih sredstev v okraju. Komisija za tisk je za sejo pripravila obsežno gradivo, ki vsestransko analizira podatke o razširjenosti posameznih listov, radia in televizije na Gorenjskem.

Podatki so zelo zanimivi. In njih vzemo, da je v kranjskem okraju trenutno 30.884 radio aparatov oziroma da pride povprečno 1 radioaparat na 4,4 prebivalca. Največ radijskih sprejemnikov je na Bledu, kjer pride 1 radioaparat na 3,6 prebivalca, najmanj pa v Sorci, in sicer na 8,1 prebivalca 1 sprejemnik. TV sprejemnikov je v okraju že 773. Od časopisov se v okraju prodaja največ tednikov, saj kupi povprečno vsaka tretja družina po enega. Od posameznih časopisov je v okraju najbolj razširjen Glas, ki ga kupuje vsak 11. prebivalec, nato TT (na 12,5 prebivalca 1 izvod), Delo (na 20,7 prebivalca 1 izvod), od revij pa Naša žena (na 14,1 prebivalca 1 izvod), itd.

Vendar se člani plenuma ne bodo zadržali le ob ugotavljanju podatkov o razširjenosti vseh sredstev informacij v okraju, marveč bodo skušali na osnovi obsežnega gradiva predvsem ugotoviti, kaj bi bilo treba še storiti, da se izpopolni informativna služba v okraju. S tem v zvezi bodo še zlasti govorili o vsebini in načinu urejanja lokalnih glasil SZDL, ki so se v nekaterih občinah - zlasti v kranjski - v zadnjem času močno razširila. Razpravljali bodo tudi o vsebini, pomenu in namenu tovarniških listov, ki jih je trenutno v okraju (iskanih in ciklostiranih) kar 20. Zaradi velikega števila radijskih sprejemnikov - saj pride povprečno 1 radijski sprejemnik na 1 družino - bodo razpravljali tudi o možnostih za izgradnjo nekaterih lokalnih radijskih postaj v okraju.

O nekaterih spremembah v časopisni dejavnosti v okraju je razpravljala na svoji zadnji seji že Izvršni odbor Okrajnega odbora SZDL. Na tej seji je bil potrjen novi koncept urejanja Glasa, tako da bo odslej naš list redno na posrednih straneh objavljal vse pomembnejše novice iz vseh petih krajev v okraju. Na ta način bodo prebivalci v posameznih občinah sproti seznanjeni z vsemi domačimi dogodki. Doselej so nekateri občinski odbori (Trzin, Škofja Loka) izdajali svoje liste, ki pa so izhajali štirinajstredno ali celo mesečno. Zato informacije v njih niso mogle biti aktualne, razen tega pa je bil tak način obveščanja dosti dražji.

Domena števila Glasa je že urejena na osnovi priporočil z zadnje seje Izvršnega odbora, s tem, da bomo skušali v prihodnje časopis še bolj popestriti in izpopolniti. Odslej bo list izhajal tudi v povečanem obsegu.

(Nadaljevanje na 2. str.)

S seje dvorane OLO Kranj Polletni uspehi gospodarjenja so ugodni

Kranj, 26. septembra - Danes so se tu po parlamentarnih počitnicah spet zbrali odborniki obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Kranj. Na skupni seji so soglasno potrdili poročilo o delu Zavoda za prosvetno-pedagoško službo okraja Kranj in poročilo o realizaciji okrajnega družbenega plana v prvem polletju 1961. Na skupni seji so razrešili odbor za izgradnjo turističnega smučarskega centra na Velem polju in imenovali Boža Benedika za direktorja Zavoda za izgradnjo Velega polja.

K razpravi o poročilu dela Zavoda za prosvetno-pedagoško službo okraja Kranj se je javil samo eden. Ta je razpravljaj o pouku na večernih šolah, predvsem na ekonomski srednji šoli, in o finanstranju oddelkov za odrasle. Poudaril je, da je pouk na večernih ESS precej nereden. Menil je, da se ta šola ne bi smela preveč razlikovati tako v učnem programu, kakor tudi načinu pouka od redne šole. Prav tako je govoril

ob začetku pouka. Glede pripombe o finansiranju oddelkov za odrasle pa je tov. Zirkelbachova pripomnila, da je večina naših šol v bolj ali manj kritičnem finančnem položaju.

V razpravi o polletni realizaciji družbenega plana okraja Kranj v prvem polletju letošnjega leta je sodelovalo nekoliko več odbornikov. Razprava je pokazala, da so kljub materialnim pomanjkljivostim polletni rezultati gospodarjenja ugodni. To pa je v precejšnji meri zasluga prav novega gospodarskega sistema.

P. J.

Kranj, 26. septembra - Danes dopoldne je bila v prostorih Občinskega sindikalnega sveta v Kranju seja predsedstva OSS Kranj. Na sestanku so razpravljali o zaključkih konference, o programu dela komisij in o nekaterih vprašanjih okrog delitve dohodka v gospodarskih organizacijah.

TOKRAT V SLIKI

Radovljica (M. S.) - Kmetijsko posestvo Poljče za žetev silažne koruze že nekaj let uporablja silokombajn, ki korožo požanje, obenem pa jo tudi zreže in tako pripravi za siliranje. Zmogljivost silokombajna je zelo velika, saj lahko v enem dnevu pripravi skoraj 100 ton silaže. Letos so pri kmetijskem posestvu v Poljčah s to krmo posejali okoli 30 hektarov zemljišča.

Foto: F. Perdan

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

Matija Verdnik — Tomaž

28. septembra 1916 je bil na Jesenicah rojen Matija Verdnik-Tomaž. Ze z 18 leti starosti je postal član SKOJ in leto kasneje član KPS. Bil je ves vnet za revolucionarno gibanje in zelo sposoben organizator. Zato je postal tudi sekretar SKOJ v Železniku. Bil je preganjan od jugoslovanskih režimov in od okupatorja. Kot ilegalac je v dolini vodil politično gibanje. Na njegovo željo so ga premestili onstran Karavank — med koroške Slovence. V Rožni dolini je organiziral odbore OF in pripravil teren za partizanske akcije. Ob napadu na štab Zapadnokoroškega odreda v februarju 1944 je bil ranjen, izkrcaval je in umrl. Pokopan je v Svecah na Koroškem. Zaradi izrednih zaslug pri organizaciji osvobodilnega gibanja in oboroženega upora in še posebno zaradi njegovih naporov za sožitje obeh narodnosti na Koroškem je bil proglašen za narodnega heroja.

V Poljski dolini

Nekedane dne v septembru 1941 je bilo drugo posvetovanje vseh aktivistov iz Poljske doline. Zbrali so se pri kmetu Krivaru na Kričnem brdu. Razpravljali so o odnosu prebivalstva do oboroženega

upora v tej dolini in o osvobodilnem gibanju sploh. Na osnovi zaključkov tega posvetovanja je zahtevala Druga kranjska četa nalogo, da se premesti iz Selske v Poljsko dolino in tam pripravi možnost za splošno vstajo, kar je potem prišlo do izraza zlasti v decembrskih dogodkih.

I. internacionala

28. septembra 1884 je bila v Londonu ustanovljena Mednarodna zveza delavcev, znana pod imenom I. internacionala. Glavni pobudnik in voditelj te organizacije je bil utemeljitelj znanstvenega socializma Karl Marx. Njegovo najbolj znano delo so tri knjige »Kapitala«, ki so še danes osrednje napotilo za revolucionarno gibanje.

Ljudje in dogodki

Merline naprave so pokazale manjši premik v odnosih med Vzhodom in Zahodom, ki kaže, da po »pripravi toplotne« naposled le stopamo v obdobje pogajanj in pripravljanja temeljev za pogajanja o vseh najvažnejših mednarodnih vprašanjih. — Uvodni koraki, ki so jih prejšnji teden napravili v Moskvi in v Washingtonu, so vzbudili pozornost sprčo splošnega vtisa, da nobena stran ne želi iskati rešitve v vojni. Stališča obeh nasprotnikov so se nekoliko omilila in prihodnost ni več v takšni meri negotova kot je bila v začetku berlinske krize. Za precejšnjo razjasnitev stališč imajo razgovor bivšega predsednika francoske vlade Paula Reynauda, ki se je v Moskvi nekaj ur med štirimi očmi pogovarjal s Hruščevom in se v Parizu vrnil z »ruskimi vrednostnimi papirji«. Z mirnejšim nasmehom se je iz Moskve vrnil tudi nekdanji prvi

mož Atlantike zveze Spaak, ki je v dobri telefonski zvezi z Belem.

Hruščov je ob neki priložnosti takole označil sedanji spor okoli Berlina. »Dva milijona in dve sto tisoč prebivalcev Berlina je kapljica vode, ki ne more premakniti enega od obeh krožnikov na tehtnici.« Ravnotežje na berlinski tehtnici bo moč ohraniti samo s pripravljenostjo za pametne in dobro pripravljene razgovore, nikakor pa ne s kopičenjem orožja in vojaških okrepitvam na eni in na drugi strani Brandenburških vrat. Zakaj ravnotežje v pogojih »krvavega obračuna« ne more biti.

Najvažnejše je vsekakor dejstvo, da sta zunanja ministra obeh največjih držav na svetu, ameriški državni sekretar Dean Rusk in sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko, na sedežu Združenih narodov že navezala

stike, kjer pripravljata teren za poznejše razgovore. Mnogi opazovali se sprašujejo, če se s štirimi in pol urnim razgovorom že niso začela pogajanja. S tem vse skrbi glede resnosti trenutnega mednarodnega položaja še niso odstranjene, zlasti ker v dosedanjih izjavah primanjkuje pobud po katerih bi se lahko ravnali za okroglo mizo. Potek dosedanjih priprav kaže, da bo najpozneje razgovore pripraviti s skrbnimi proučevanji.

Vedno bolj namreč dozoreva spoznanje, da preko zgodovinskih dejstev in nasledstva zadnje vojne ni mogoče preskakovati. V zahodnih glavnih mestih so začeli treznejše gledati na to dejstvo in poluradno se širijo glasovi, da je z dvema Nemčijama treba računati.

Povsod na svetu, razen v Parizu so prišli do prepričanja, da so razgovori neodložljivi, zato

ne gre precejevati de Gaullova nasprotovanja, ki hoče prizadevanja v tej smeri zavirati in zavlačevati. Generalu najbrž ne gre v račun, da bi onstran Atlantika odločali o usodi Evrope in da bi o vprašanjih, ki se življenjsko tičejo Francije in Evrope, razpravljali dve skoraj evropski državi, Rusi in Američani. Sprito tega je de Gaullova trma, ki se razen svoje velikosti nima z ničemer postaviti, zaskrbijoča ne za mir in vojno, pač pa za ugled Francije in francoskega poglavarja.

Bonnski voljaki postajajo zaradi razlik v zahodnem zavzetju kar brez glave. Ne samo, da ne vedo, koga naj podpirajo in za koga naj se opredelijo, ali za de Gaullovo nepopustljivost ali pa za anglo-ameriško zmernost, ki več obljublja in tudi več žrtvuje, ampak postajajo v svojih političnih dejanjih vedno bolj otročji.

Urbanistična podoba Kranja Premajhna materialna osnova

SE BO V PRIHODNIH LETIH MOČNO SPREMENILA

Prvi program za urbanistični načrt Kranja je bil zasnovan leta 1954, hkrati pa je bil izdelan generalni urbanistični načrt mesta s prometno mrežo. Sprito naglega razvoja po vojni pa so se na pod-

ročju urbanizma pojavila nekatera nesorazmerja. Industrija je namreč pritegnila v mesto nove proizvajalne sile in neproporcionalno investiranje na škodo stanovanjske in komunalne izgradnje je povzročilo dokaj težaven urbanističen problem. Gradbeni organi so se tako srečali z neodložljivim vprašanjem: kako vkladiti nastala nesorazmerja in odpraviti pomanjkljivosti v urbanističnem načrtu.

Obstoječi načrt je zato zahteval temeljito revizijo — korekturo in dopolnitve, kar velja tudi za prometno mrežo. Oboje bo končno do konca leta. Ker pa urbanizacija ni samo stvar arhitektov in gradbenih organov, temveč so pri tem neposredno zainteresirani vsi občani, bodo načrt in prometno mrežo obravnavali tudi na zborih volivcev. Zdej pa si oglejmo, kaj nam obeta načrt po korigiranem in dopoljenem urbanističnem načrtu v prihodnjih letih.

Težiče gradenj — tu so mišljeni predvsem stanovanjski objekti — bo poslej na Planini, in sicer na

B. F. zazidalni površini med Novim

domom in bloki tovarne Iskra. To lokacijo so izbrali predvsem zaradi novega mesta, ki bo po najkrajši poti spajal Planino z mestnim centrom. Zazidalne površine na Zlatem polju in ob Golniški cesti pa bodo v prihodnje izven zazidalnega načrta. Z gradnjami na Planini bodo začeli 1963. leta.

Po novem urbanističnem načrtu bo tudi središče Kranja ob vrhu Jelenovega klanca doživelo v prihodnjih letih spremembe. Porušili bodo Rosovo hišo in ves kompleks vključno z Rohmanovo hišo. Enaka usoda bo doletela tudi dvorišni del Stare pošte in Gorjančeve hiše. Na teh površinah bodo zgradili trgovsko hišo in sejemsko dvorano — vsekakor dva zelo velika objekta. O podrobnostih teh dveh gradenj bomo spregovorili kdaj pozneje. Ti gradnji pa nista stvar daljne prihodnosti, temveč je uresničenje zelo blizu. O tem lahko priča razpis natečaja za zazidalni načrt tega področja, ki bo objavljen že prihodnji mesec.

Hkrati z urbanističnim načrtom pripravljajo tudi projekt za ureditev starega dela mesta, ki naj bi ohranil vse arhitektonske značilnosti preteklega časa, brez vseh modernizacij. Nekaterim stavbam, ki so medtem doživle adaptacijo z modernimi oblikami, bo vrnjena prvotna podoba.

S. S.

UREDITEV CESTE PRI LIPNICI

Lipnica (M. S.) — Pred približno mesecem dni je hudournik Lipnica spodbudil večji del okrajne ceste, ki pelje proti Kropi. Ta osek te dni popravljajo delavci Vodne skupnosti za Gorenjsko in Uprave za ceste OLO. Prvi bodo ojačali obrežni zid in uredili strugo hudournika ter mu tako omogočili spodbujanje ceste. Drugi bodo potem popravili cestnišče. Popravljeno cesto bodo asfaltirali šele spomladi, da se bo cesta dobro posodila. Asfaltiranje so morali odložiti na pomlad tudi zaradi tega, ker jesenski čas za ta dela ni primeren.

Nov zdravstveni dom na Jesenicah

Jesenice (M. Z.) — Potreba po novem zdravstvenem domu na Jesenicah je vsak dan večja. Sedanje ambulate so raztresene po vseh Jesenicah in je s tem delo precej ovirano.

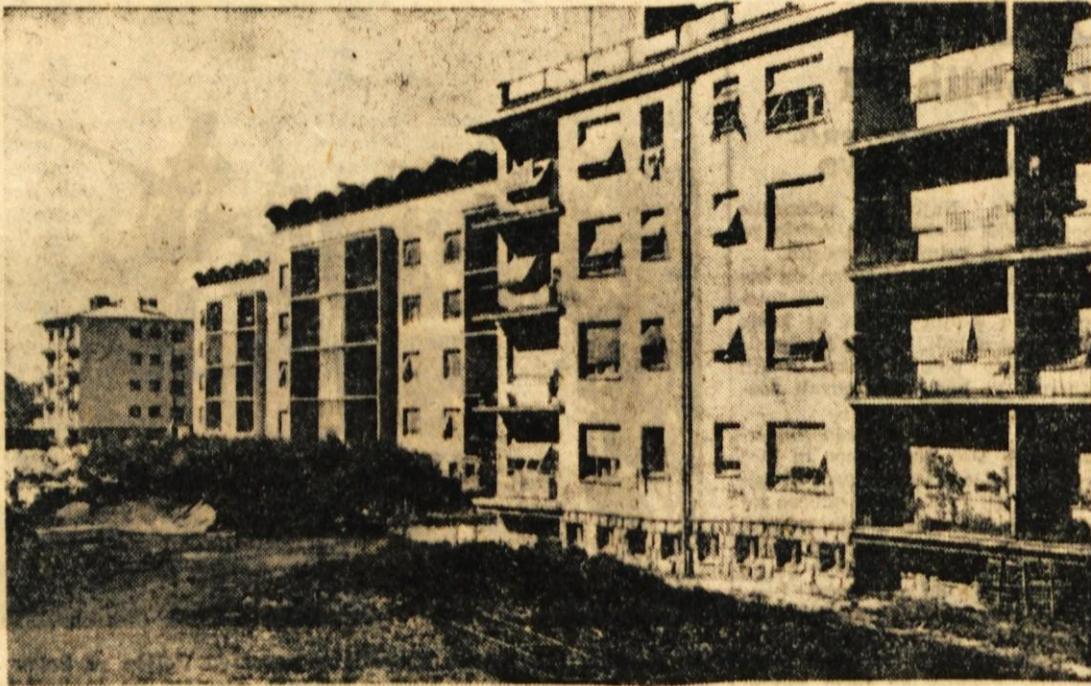
Toda za zdravstveno službo na

Jesenicah se obetajo lepši časi. Pred kratkim so začeli z gradnjo temeljev za nov zdravstveni dom v naselju Plavž nasproti stolpnice. Računajo, da bo zdravstveni dom gotovo do 1963. leta. Zanj bodo porabili okoli 400 milijonov dinarjev.

M. Zivkovič

TELA) bo izdelovala tudi avtomatične signalno-varnostne naprave. Delovni kolektiv omenjenega podjetja je osvojil proizvodnjo novih električnih naprav, med njimi tudi avtomatične signalno-varnostne naprave za urejanje prometa.

Toda za zdravstveno službo na

Novi stanovanjski bloki na Plavžu na Jesenicah

Občinsko posojilo

Družbene organizacije na območju tržiške komune so brez prostorov, v katerih bi se lahko sestajali njeni člani. Klubskega življenja skoraj ni, kjer pa je imajo prostor za klub, nimajo sredstev, da bi ga opremili. Iz občinskega proračuna pa tudi v prehodnje ne morejo pričakovati dotacij v tolikšnih vsotah, da bi lahko rešili ta problem. To je razumljivo, ker so sredstva potrebna za dograditev pomembnih objektov, kot sta zdravstveni dom in nova šola. Vse večji problem je, kako bi zadovoljili prebivalce tržiške komune, ki hočejo aktivno delati v prostem času na raznih

področjih, predvsem pa so potrebni razvedrila.

Prav o tem problemu je že julija letos razpravljala občinska skupščina SZDL in takrat tudi sprejel sklep o ustanovitvi komisije za vpis občinskega posojila. Kako pa bi organizirali delo komisije, so se pogovarjali včeraj.

Gre za to, da bi sleherni občan ali gospodarska organizacija prostovoljno za dobo petih let posodila toliko sredstev, kolikor je pač v njegovih močeh. In čim več bi bilo zbranih teh sredstev, toliko prej bi lahko rešili nekatere probleme, ki ovirajo dejavnost družbenih organizacij.

O delu Občinske športne zveze na Jesenicah

Na Jesenicah 17 milijonov

ZA TELESNOVZGOJNO DEJAVNOST

Občinsko športno zvezo so na Jesenicah ustanovili že 1. aprila letos, toča ta občinski športni organ je doslej na Jesenicah le živel, ker še ni imel točno opredeljenih nalog.

S 1. septembrom so zaposlili pri Občinski športni zvezi na Jesenicah stalnega tehničnega sekretarja, ki bo v približno dveh mesecih izdelal analizo o trenutnem stanju telesne vzgoje v jeseniški občini. Seveda bodo pri tej analizi pomagali tudi ostali člani odbora OSZ.

Ko bodo dobili jasno sliko, koliko ljudi je sploh vključenih v telesnovzgojne organizacije s področja jeseniške občine, bodo lahko tudi bolj smotno delili sredstva posameznim telesnovzgojnim organizacijam. Doslej je bilo prav pri delitvi sredstev največ težav. Pojavljala so se namreč nesorazmerja, ker je eden dobil precej več kot drugi. Sedaj pa bo prav Občinska športna zveza to vskladila.

Po netočnih podatkih dela sedaj na področju jeseniške občine

okoli 22 športnih društev in klubov ter SD »Jesenice« s svojimi 13 klubi. Računajo, da bodo imeli za športno dejavnost na razpolago pri OSZ okoli 17 milijonov dinarjev. Menijo, da bodo ta sredstva odločno premajhna, da bi bili vsi zadovoljni. Za področje s 40 državnimi reprezentanti iz različnih športnih panog je potrebno precej več sredstev.

Tega problema se športni delavci na Jesenicah ne bojijo preveč. Menijo, da je glavno, da so bodo vsa sredstva, ki so namenjena za šport, stekala v OSZ, od tam pa jih bodo zares smotno delili med športne organizacije.

M. Zivkovič

GOSPODARSKE VESTI

V Tekstilindusu Kranj izdelujejo česano oziroma polčesano prejo. V začetku avgusta so pričeli v predilnici tovarne Tekstilindus Kranj izdelovati tudi česano in polčesano prejo. Proizvodnja tovrstne preje je za to tekstilno podjetje pomembna tako z ekonomske kakor tudi proizvodne strani. Potrebe svoje tkalnice bodo v Tekstilindusu krili z lastno proizvodnjo.

Največji proizvodni uspeh v zgodovini jeseniške martinare. V avgustu so v jeseniški martinari dosegli največjo mesečno proizvodnjo — 30.068 ton. To je največji proizvodni uspeh v zgodovini jeseniške martinare.

Aprila prihodnje leto bo prvi sejem »Alpe-Adria«. Prihodno pomlad bo Gospodarsko razstavišče v Ljubljani prvič organiziralo sejem »Alpe-Adria«. Sejem bo specializirana razstava izdelkov, ki jih izdelujejo jugoslovanska, avstrijska in italijanska podjetja. Namen tega sejma je, da se pozivi blagovna izmenjava med avstrijskimi in italijanskimi območji, ki mejijo na našo državo. Sejem bodo prirejali vsako leto.

1.600 ton svinec iz litjskega rudnika. V soboto je pričela obratovati v Sitarjevcu pri Litli nova flotacija svinec. V novi flotaciji bodo izločili iz rude svinec koncentrat in ga pošiljali v Mežico, kjer bodo iz njega pridobivali čisti svinec. Strokovnjaki menijo, da bodo na ta način pridobili letno 1600 ton svinec.

Iskra-tovarna rekonjnih in signalno-varnostnih naprav (litvica)

GLAS BRALCEV

ALI JE TO POTREBNO?

Vprašanje, ki ga načeljam, bo mogoče pri tistih, ki so jim te vrstice namenjene, povzročilo negotovost, češ da šovinistično ocenjujem zadevo, ki bi je mogoče zares ne bilo vredno omenjati, če ne bi bil prizadet naš nacionalni ponos.

V mislih imam nekatere nepravilnosti, ki se dogajajo verjetno bolj iz površnosti in zaradi premajhne čute odgovornosti do našega jezika, kulture in družbene stvarnosti kot namernega, premišljenega hotenja.

Letošnje poletje sem bil čisto nebljuv presenečen, ko sem v naših turističnih krajih vzdolž jadranske obale pa tudi v Slovenskem Primorju naletel na gostince, ki pozabljajo, da je treba s tujci postopati sicer vljudno, nikakor pa ne suženjsko. Resnici na ljubo je treba povedati, da takšnih primerov ni mnogo, so pa še in zato tembolj boleči za naše počutenje in zavestni ljudi, ki morajo takšne stvari opazovati. Bil bi zares že skrajni čas, da vsi naši ljudje, ki imajo kakršnokoli službeni ali privatni opravke s tujci, s takšno prakso prenehajo.

Urejevanje cest, trgov in pločnikov

Jesenice (M. Z.) — Poseben problem predstavlja na Jesenicah urejevanje cest, trgov in pločnikov. Za ta namen so v prvih osmih mesecih letos porabili že 75 milijonov dinarjev. Od tega so največ porabili za cesto na Jesenicah, za katero je bilo potrebno 130 milijonov dinarjev. Plačanih je le 70 milijonov dinarjev. Prav zaradi omejitve sredstev ni na razpolago dovolj denarja za vsa planirana dela, kot je bilo to predvideno v družbenem načrtu. Prav tako še niso pričeli z urejanjem Tomšičeve in Tavčarjeve ceste. Z deli na prihodnjih dneh, medtem ko je vprašanje ureditve Tomšičeve ceste prav tako aktualno in jo bodo začeli še letos preurejati. Popravljanje Čufarjeve ceste in ceste na Blejsko Dobrovo bo kmalu dobila precej večji pomen in sicer zaradi premetitve pokopališča na Blejsko Dobrovo. Ko bo dograjen most na Javorniku, bodo vsi promet do pokopališča preusmerili preko mosta.

Poznan mi je primer, ko je nekdo starček v Ljubljani, ki je sicer zaveden Slovenec in pri znanjih priljubljen kot velik šaljivec, obstal na pločniku in po nemškem sam sebi godrnjal, da se ne upa prečkati ceste. Službujoči milnik — prometnik, ki je slišal šaljive tožbe, pa je v dobri veri, da ima opravka z Nemcem, pristopil k njemu, in ga v nemškem jeziku vljudno povabil, da ga bo spremil čez cesto. Ko sta dosegla nasprotni pločnik, pa se je hudomušno starček zasmejal in dejal:

»Priščno se vam zahvalim za pomoč. Saj nisem Nemec! Slovenec sem! Videl sem, da mi boste pomagali brez nevarnosti prijeti čez cesto, ker ste vljudni do tujcev. Ampak povejte mi, ali bi mi pomagali prav tako, če bi se po kranjsko pridulal, da ne morem čez cesto zaradi teh vražjih ropotulj, ki jih je vsak dan več in ogrožajo življenje pešcev!«

»Prav tako,« se je nasmehnil milnik, ki starček ni zmerjal šale. »Vseeno mi je, ali pomagam domačemu človeku ali tujcu, če je pomoči potreben. Takšno je moja službena in človeška dolžnost.« Ta prometnik vsekakor ravna prav.

Mučni pa me še eno vprašanje in sicer, če je zares potrebno s takšno vnetostjo in strastjo, ki sicer svet nemške poveljke, ki čisto nimajo nič skupnega z glasbeno umetnostjo. Vsega obsojanja je namreč vredno dejstvo, da zadnji čas po naših kino dvorah pred predvajanjem filmov vrte plošče s tako imenovano glasbo, ki ojača tako imenovano vsiljivo hrup in in le preveč spominja na glasbo nemške okupacije, ko so okupirani in oskornjani hitlerjevski rabli zastraževali s svojimi koračnicami naše ljudi. Takša glasba bi morala biti zaradi teh bridkih spominov izgnati s programa zabavne glasbe pred pričetkom vsake filmove predstave.

Nikakor ni potrebno, da bi nas zabavale nemške koračnice, pa naj je besedilo teh povelj tudi naj drugačno, kot je bilo tisto, ki so Nemci tulili po naših krajih med okupacijo! Ni nam potrebna takšna zabava, ker je za večino ljudi, ki so prisiljeni poslušati takšno »zabavno« glasbo, takšno brezbriznost požiralec, saj žali naš nacionalni ponos. Lojze Zapisa

Radovljška KOMUNA

Proizvodno podjetje PIONIR v Bohinjski Bistrici

Učenci naj spoznajo proizvodnjo in upravljanje

IZDELOVALI BODO ŠOLSKO OPREMO, UČILA IN OPREMO ZA EKSPERIMENTALNI POUK

V osnovni šoli v Bohinjski Bistrici sem nameravala povprašati, če so za delo šolske zadrage, v letošnjem šolskem letu pripravili kakšne posebne načrte. Tovariš Fister, upravitelj te šole, me je presenetil z izrednim in edinstvenim konceptom novega pionirskega proizvodnega podjetja, ki bo v najkrajšem času zaživelo v okviru te šole. Naj kar takoj omenim, da ima nekaj podobnega le ena zagrebških osnovnih šol in bo tako Bohinjsko pionirsko podjetje drugo v Jugoslaviji.

Podjetje Pionir bo imelo mizarstvo delavnico, v kateri bodo delali učenci sedmih in osmih razredov po 2 uri tedensko. Podjetje bodo upravljali pionirji sami, saj bodo iz svoje srede izvolili upravni odbor, delavski svet, upravnik

in druge potrebne organe. »Le tako bo pri njih zares mogoče vzbuditi zanimanje za delavsko samoupravljanje in za procese proizvodnje, ko bodo sami pri tem sodelovali,« meni tovariš Fister. (Prepričana sem, da je izredna zamisel o organizaciji tega podjetja njegova, čeprav sam o tem prav nič ne pove).

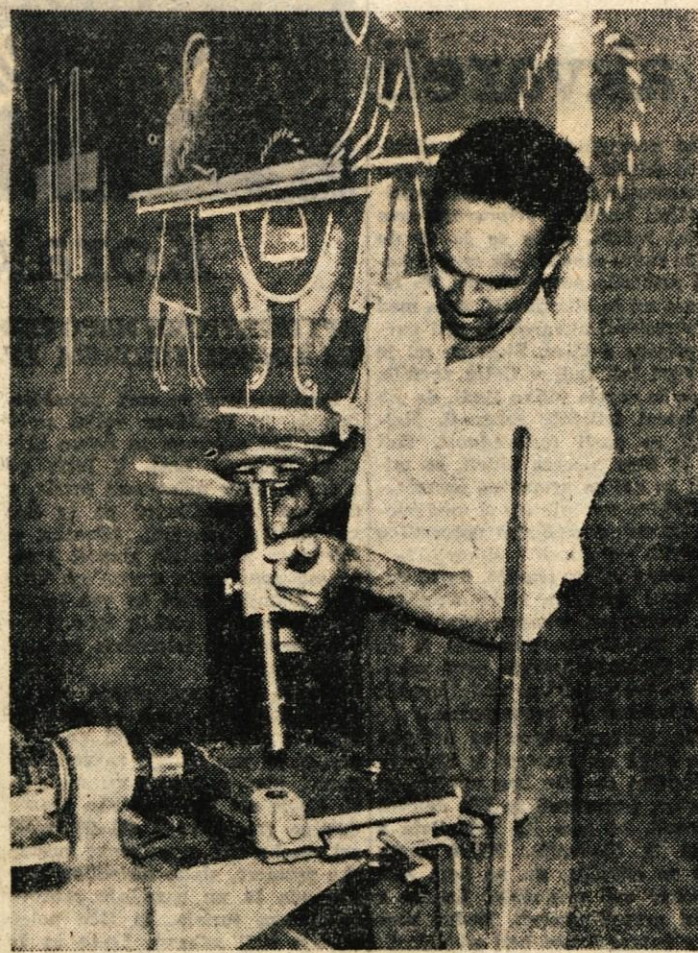
V mizarstvu delavnici bo pionirjem pomagal mizarstvo mojster Martin Znidar, ki že dalj časa zelo požitno pripravljala potrebna orodja in naprave, pri administraciji pa jim bo svetovala Franciska Fajfarjeva. Pionirji bodo od časa do časa menjavali delovna mesta in razne zadolžitve, da bodo tako lahko kar najbolje spoznali gospodarjenje podjetja.

Marsikdo bi utegnil pomisliti,

da bo šlo v tem podjetju bolj za igranje kot pa za pravo proizvodnjo. Zato naj navedem še predmete, ki jih nameravajo izdelovati. Ker so imeli doslej v okviru pionirske zadrage tehnični odsek in so si tako že ustvarili določeno sloves, jih čaka naročilo za 100 flanelografov in 10 peskovnikov. Izdelati nameravajo tudi šolske mizice in stolčke za svojo šolo ter opremo za eksperimentalni pouk fizike, kemije in biologije. Menijo, da bodo s tako opremo in raznimi učili pomagali tudi ostalim bohinijskim šolam. Potrebna obratna sredstva jim zagotavlja predvsem šolski gozd, iz katerega bodo dobili potreben les.

Ceprav v podjetju Pionir še niso začeli z delom, bi bilo o njem mogoče napisati še marsikaj zanimivega. Vendar prihranimo nekaj tega za poznejši čas, ko bomo že lahko govorili o prvih gospodarskih uspehih. Le-ti, to sem prepričana, ne bodo izostali.

Obenem bo na šoli v Bohinjski Bistrici še naprej tudi šolska druga, pri kateri bodo delali učenci 4. in 5. razredov. M. S.

Bohinjska Bistrica (M. S.) — Mizar Martin Znidar se je požitno zavzel za to, da bo mizarstvo delavnico novega podjetja Pionir res dobro opremljena in je v svojem prostem času za to delavnico naredil skobelni stroj s krožno žago in vrtno glavo. Čeprav so njegovi prejemki odmerjeni le za osemurni delavnik, ga je mogoče najti v delavnici prav ob vsakem času: od jutra do večera. Še nekaj dni in v delavnico bo prišla prva skupina učencev. Skupaj z mojstrom se bodo spoprijeli s prvimi nalozami. Foto: F. Perdan

Kaj je z vodovodom

Podbrezje (R. C.) — Pred kratkim so na seji KO v Podbrezjah govorili tudi o gradnji vodovoda. Z gradnjo so namreč prenehali, čeprav je le-ta napeljana skoraj do Srednje vasi. Vodovod je postal zlasti potreben za tamkajšnje zbirališče mleka in posestva kmetijske zadruge. Da bi stvar premaknili z mrtve točke, so izvolili posebno komisijo, ki bo skušala rešiti zadevo z vodovodom. Govorili so tudi o kanalizaciji ob cesti I. reda v naselju. Uprava za ceste je že pred časom obljubila, da bo uredila občasno kanalizacijo v Podbrezjah.

Kaj bo z vrtcem?

Bohinjska Bistrica (M. S.) — V Bohinjski Bistrici so o bšoli uredili prijetne prostore za vzgojno varstveno ustanovo, v katero bi vsak dan lahko prihajalo 35 do 40 otrok. Vendar je letos prijavljenih le 15 otrok in zato vrtce verjetno sploh ne bo odprto.

Sicer je tudi v Bohinjski Bistrici veliko zaposlenih mater — vendar ima večina v svojem gospodinjstvu tudi sorodnice, ki skrbijo za otroke med njihovo odsotnostjo. Za varstvo otroka bi starši plačevali le 500 dinarjev, za dopolnilno malico pa še 200 dinarjev mesečno. Ta prispevek je res izredno nizek, zato je nerazumljivo, da nekateri starši menda prav zaradi varčevanja ne pošiljajo otrok v vrtce.

Priprave na novo delitev dohodka v tovarni Plamen

Osnova - proizvedena količina

Dobre tri mesece je, kar smo pisali o prvih poizkusih novega načina razdeljevanja osebnih dohodkov v tovarni vijakov Plamen iz Kroke. Članji kolektiva so se tedaj zedinili, da z novo delitvijo dohodkov poizkusijo najprej v nočnem obratu in tako dobijo dovolj izkušenj in trdno osnovo za sestavo pravilnika o delitvi osebnih dohodkov za vse člane kolektiva.

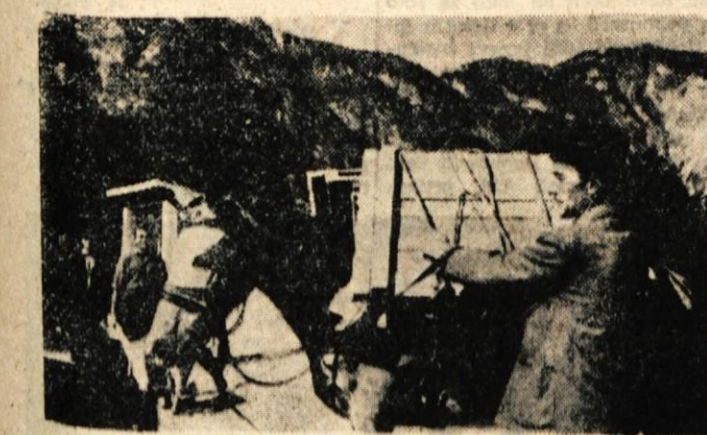
Večmesečne izkušnje so pokazale, da je bistvo poskusnega pravilnika dobro, zato bodo njegove osnove uporabili tudi pri razdeljevanju osebnih dohodkov v prihodnosti. Posebna komisija sedaj izdela analize delovnih mest; od teh analiz so v veliki meri odvisni dobri notranji odnosi v podjetju.

Ceprav smo o nekaterih osnovah poskusnega pravilnika že pisali, naj v ilustracijo navedemo nekaj njegovih značilnosti. Zasluge delavcev je odvisen od količine proizvodov, ki jih v svojem delovnem času izdelajo. Na poseben način je stimuliran za to, da ne izdeluje deformiranih oziroma neuporabnih izdelkov, saj se pri prvih njegovih izdelkih zmanjša za polovico, drugi pa sploh niso plačani. Pri plačilu ne upoštevajo rednih zaslug zaradi čistjenja in popravila strojev, zato pa so kot normativ vzeli le 60 odstotkov maksimalne tehnične zmogljivosti stroja. Če delavec zaradi svojih sposobnosti izkoristi stroj 70-odstotno ali celo 80-odstotno, je za to še posebej nagraden. Naj poizkusim to razložiti na preprostem primeru: če je normativ delavca pri stroju 60 vijakov, za katere dobi po 2 dinarja, izdela pa jih 70, bo za 10 vijakov (razlika med 60 in 70) dobil po 3 dinarje. Če pa izdela še 10 vijakov več, bodo ti plačani po 4 dinarje. S tem je dana dobra stimulacija za iskanje najboljših načinov organizacije dela. Medtem ko določanje normativov na delovnih mestih z novimi stroji ni pretežko, pa ima komisija več težav pri analiziranju delovnih mest pri starih strojih. Kljub temu vse kaže, da bo novi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov pripravljen najkasneje do konca tega leta.

Dobra turistična propaganda

Radovljica, (M. S.) — Turistično društvo Radovljica bo za prihodnjo turistično sezono v lastni režiji izdalo v 75.000 izvodih barvni prospekt Radovljice z okolico. To bo že četrti prospekt, ki ga izdaja to društvo: dva so izdali še pred vojno, enega pa po vojni.

Radovljško Turistično društvo se bo v kratkem uvrstilo tudi med pešice tistih jugoslovanskih turističnih društev, ki so za boljše propagando svojih krajev izdala barvne diapozitive. Društvo je pripravilo 200 barvnih posnetkov, s katerimi nameravajo vzbuditi zanimanje za Radovljico predvsem med turisti iz ostalih jugoslovanskih republik.

V ospredju slike vidimo delavca in oboje, ki se vsak dan odpravita na tri ure dolgo pot na Vogel in skrbita za to, da imajo delavci na vrhu potreben gradbeni material. Gradnja tovarne žičnice na Vogel investira škofjeloško podjetje Transurist.

Trgovsko in proizvodno podjetje »VINO« Bled sprejme takoj

SOFERJA C. kategorije.

Ponudbe poslati na upravo podjetja

Prodamo več rabljenih, dobro ohranjenih mizarstvih strojev.

Ogled vsak dan do 14. ure.

Tovarna klobukov »SESIR« Škofja Loka

Loški DELAVEC

Danes seja ObLO Škofja Loka

Obširen dnevni red

Škofja Loka, 27. septembra (J. P.) — Za danes popoldne je napovedana četrtja seja začasnega Občinskega ljudskega odbora Šk. Loka. Na skupni seji obeh zborov bodo razpravljali o poročilu o gospodarskem stanju v tovarni NIKO Železniki ter imenovali upravni odbor, ki bo razpolagal z občinsko rezervno gospodarskih organizacij.

Dnevni red ločenih sej je zelo obširen. Odborniki bodo med drugim razpravljali tudi o predlogu odloka o uvedbi kanalske pristojbine na območju škofjeloške komunne. Omenjeni predlog je ObLO Škofja Loka že obravnavala na eni izmed prejšnjih sej. Vendar je razprava na tej seji pokazala, da je treba proučiti še nekatere vprašanja. Predloge odbornikov je svet za komunalne zadeve in urbanizem upošteval pri sestavi novega osnutka odloka o kanalski pristojbini.

Na današnji seji bo svet za komunalne zadeve in urbanizem predlagal ljudskemu odboru tudi področja, za katere bi bilo potrebno izdelati urbanistične načrte. Ti so namreč predvsem v nekaterih krajih nujno potrebni zaradi smotrne razporeditve gradenj.

Ob združitvi škofjeloške in železniške občine je veterinarska postaja Škofja Loka prevzela vete-

rinarske postaje Železniki, čeprav se postaji pravno še nista združili. Zato bodo na današnji seji odborniki razpravljali o združitvi omenjenih postaj.

Med preostalimi točkami dnevnega reda ločenih sej bodo odbor-

niki predvidoma sklepali tudi o odloku o tarifi najemnin za lokale in razpravljali o potrditvi pravil družbenega sklada za šolstvo občine Škofja Loka. Na dnevnem redu so tudi nekatere organizacijske in zemljiške zadeve.

Delavska univerza v Škofji Loki v sezoni 1961-62

Delavska univerza v Škofji Loki je tudi letos organizirala številne šole, tečaje, seminarje, predavanja in podobno. Nedvomno pa pravkar navedena dejstva preskromno označujejo dejavnost škofjeloške DU, ki uspešno deluje že več let. Pri DU Škofja Loka je letos kar sedem oddelkov Tehnične šole za strojno stroko v Ljubljani. V tej šoli, ki jo obiskuje 325 slušateljev iz vseh krajev Gorenjske, se izobražujejo le odrasli. Največji problem TSSST v Škofji Loki pa so prostori. Tehnična šola strojne stroke Ljubljana — oddelke za odrasle v Škofji Loki ima premalo učilnic. Slušatelji te šole imajo pouk na Vajenski šoli za razne stroke v Škofji Loki.

Pretekli teden se je pričel po-

uk tudi na Ekonomski srednji šoli — oddelke za odrasle. V tretji semester omenjene šole se je vpisalo 44, v prvi pa 27 slušateljev. En oddelke Ekonomske srednje šole ima škofjeloška DU tudi v Gorenji vasi in v Zireh. Ker ima otelek v Zireh premalo slušateljev, se bo ta združil z oddelkom v Gorenji vasi. Prav tako je pri DU Škofja Loka tudi oddelke administrativne šole.

Ta teden so pričeli tudi s poukom tujih jezikov. Da bi slušateljem učenje čim bolj olajšali, bodo pri pouku uporabljali moderne pripomočke. Z dopolnilnim osnovnošolskim izobraževanjem prve in druge stopnje pa bodo pričeli 2. oktobra.

Razen navedenih šol in tečajev pripravlja DU v Škofji Loki v sezoni 1961/62 še vrsto drugih predavanj in seminarjev. Da bi lahko DU svoj program dela čim bolj približala potrebam, je zaprosila vsa zainteresirana podjetja, ustanove, družbene organizacije, šole in posameznike, da dajo pripombe na predlagani osnutek delovnega programa.

J. P.

Prihodnji mesec bo v Škofji Loki oddaja »POZNAŠ SVOJ DOMAČI KRAJ?«

Škofja Loka (P.) — Prihodnji mesec bo v Škofji Loki oddaja »Poznaš svoj domači kraj.« Prireditev pripravlja Občinski komite Ljudske mladine v Škofji Loki. Na oddaji bodo preizkusili svoje znanje tovarniški in šolski aktivni ter terenske organizacije. Po do sedaj znanih podatkih bo sodelovalo približno 18 ekip.

Šestmesečna mladinska politična šola

Škofja Loka (P.) — 18. oktobra se bo v Škofji Loki pričela mladinska politična šola. Šola bodo obiskovali predvsem mlajši mladinski kadri iz podjetij, šol in terena. Kakor smo že vedeli na občinskem komiteju LMS v Škofji Loki, se je v to šolo vpisalo 27 slušateljev, ki jim bodo predavali člani ZK Škofja Loka in nekateri predavatelji pri Delavski univerzi. Šola bo trajala šest mesecev. Zadnji mesec, to je v marcu, bodo slušatelji opravljali izpite. Pouk pa bodo imeli v Domu Zveze borcev.

Izdelava pravilnikov o delitvi ČD in OD v škofjeloških podjetjih

Škofja Loka (P.) — Tudi v škofjeloških podjetjih intenzivno razpravljajo o izdelavi pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka. Predvidoma bodo gospodarske organizacije izdelale pravilnike do novembra. V nekaterih podjetjih so se namreč odločili, da bodo pred izdelavo oziroma sprejetjem novih pravilnikov temeljito proučili vse faktorje, ki vplivajo na realnost in smotrnost novih pravilnikov.

Šolski problemi v škofjeloški občini

Pomanjkanje učnih moči na šolah v škofjeloški občini letos ni tako kritično, kakor je bilo pretekla leta. Predvsem se je stanje izboljšalo v Selški dolini. Se vedno pa primanjkuje učiteljev na šolah v Davči, Lučinah in Sovodnju.

V Škofji Loki imajo za tako številno učencev premalo šolskih prostorov. Na Trati so že pričeli graditi novo šolsko poslopje. V prihodnosti nameravajo graditi nove šolske prostore tudi v Selah, Zalem logu in Gorenji vasi. V Železniki pa bi prizidali pri dose-danji šoli nov trakt. Pri večini osemletnih primanjkuje telovadnic.

Milijon dinarjev za občinsko stavbo

Škofja Loka (V. R.) — Občinsko stavbo v Škofji Loki so letos prebelili zunaj in znotraj. Tako je stavba dobila priklupen videz. V poslopju so preuredili tudi stopnice in podobno. Stroški za vsa ta dela so znašali nekaj več kot milijon dinarjev.

Od Doma Zveze borcev pa do glavne ceste so te dni postavili na nekdanji že bolj ali manj neurejeni poti tudi lepe betonske plošče.

Telovadci v prenovljenih prostorih

Škofja Loka (V. R.) — TVD Partizan v Škofji Loki je letos začel obnavljati svoje telovadne prostore na Mestnem trgu. Zadnja dela bodo končali še ta teden. Tako bodo škofjeloški telovadci dobili prebeljene in prijetno urejene prostore za telovadbo.

Na nogometnem igrišču v Puštalju pa je društvo pričelo obnavljati ograjo.

TRGOVSKO PODJETJE »POTROŠNIK« KRANI OBVEŠČA CENJENE ODJEMALCE, DA BO OD 29. SEPTEMBRA DALJE PRODAJALO VSAK DAN SVEŽE VSAKOVRSNO PAKIRANO MESO. POSLUŽUJE SE UGODNE PRIKLE. OBVEŠČAMO, DA IMAMO VSAKO NEDELJO ODRPTO TRGOVINO OD 7. DO 11. URE. PRIDITE, POSTREZENI BOSTE HITRO IN SOLIDNO!

Ob razstavi Dore Plestenjakove v Mestnem muzeju v Kranju

Egiptovski akvareli

«Kadarkoli dobim navdih za slikanje, ga že kmalu čimhitreje prenesi na papir. Vseč mi je tudi, če slika deluje sveže. — Tu bi bili vzroki, da je med mojimi slikami največ akvarelov, saj na primer z oljnim barvami tega ni mogoče doseči.»

Takole mi je pojasnila akademska slikarka Dora Plestenjakova, ki sem jo skoraj v isti mah s pozdravom vprašala, kako to, da se navdušuje za akvarel, čeprav velja ta za eno najzahtevnejših tehnik. —

Prav na kratko smo zadnjič že omenili, da je bila preteklo soboto v Kranju otvoritev razstave egiptovskih akvarelov akademske slikarke — Skofjeločanke Dore Plestenjakove. Tokrat se s slikarico pomudimo v krajšem razgovoru.

«Slike, ki jih tokrat razstavljate, so nastale, ko ste se od februarja do maja letos mudili v Kairu. Menim, da mora biti posebno za evropskega slikarja v tamkajšnji deželi nešteto izrednih motivov?»

«Dežela je res prepolna raznih zanimivosti, lepe pa tudi nasprotij. Vendar marsičesa ni mogoče naslikati. Ljudje se namreč tako zelo zanimajo za vse, kar se dogaja na ulici, da še s fotoaparatom ni mogoče skoraj ničesar posneli. Da bi pa človek sedel na kolikor

toliko prometnem kraju in slikal, pa še misliti ni. Samo enkrat sem se namestila na ulici in začela pripravljati barve. S pripravami sem komaj začela, a že se je zbralo toliko radovednežev, da sem si komaj priborila pot iz obroča. Ta izkušnja mi je bila dovolj. Zato med Egiptovskimi akvareli ni niti enega prizora z ulice. Sicer se mi je pa pred leti tudi v Celju zgodilo, da se je zbralo toliko ljudi, da jih je moral miličnik razgnati. Najbližji so pasli radovednost, tisti pa, ki niso ničesar videli, so mislili, da gre za prometno nesrečo.»

«Kakšno mnenje ste si med svojim bivanjem v Kairu ustvarili o sodobnih egiptovskih slikarjih?»

«Skoraj vsi se trudijo, da bi nadaljevali tradicije stare egiptovske umetnosti, vendar jim to ne uspe. Egiptovska umetnost je že pred tisočletji dosegla svoj vrhunec in vsak poizkus nadaljevanja te umetnosti je brezuspešen.»

«Na kakšen odziv so našle vaše slike na razstavi v Kairu?»

«Kritike so bile kar ugodne. — Posebne pozornosti so bili deležni akvareli, ki sem jih pripeljala s seboj iz Slovenije. Kljub temu sem se odločila, da ne bom slik nikamor več prevažala, ker je z njimi preveč sitnosti. Kadar bom šla v katero izmed bolj oddaljenih držav, bom razstavljala samo tisto, kar bom naslikala.» M. Sosić

DORA PLESTENJAK: EGIPTOVSKI MOTIV

Jeseniški KOVINAR

Novosti v obratih jeseniške Železarne

Jesenice (M. Z.) — Za izboljšanje delovnih pogojev je vsekakor potrebna mehanizacija. Tega se zavajajo tudi v Železarni na Jesenicah. Zato bodo v okviru rekonstrukcij že sedaj v nekaterih obratih proizvodno mehanizirali. V zaključni fazi montaže sta dva nova žerjavi, ki jih je izdelala tovarna »Metalna« iz Maribora. V žični valjarni bo kmalu začel obratovati osemtonski žerjav in bo tako mnogo manj težkega ročnega dela pri nakladanju in razkladanju valjane žice. Precej bo tudi olajšano delo pri nedeljskih menjavah valjev in ostalo težko ročno delo.

V jeklarni so dobili nov žerjav z nosilnostjo 15 ton, ki bo razbremenil sedanjih pet 8-tonskih žerjavov. Ti žerjavi so bili doslej ozko grlo v proizvodnji. Računajo, da bodo postopoma izmenjali

osemtonske žerjave in novi žerjav je že eden iz serije. Zamenjava žerjavov je potrebna zaradi povečanja proizvodnje v jeklarni. Zaradi tega morajo tudi sedanje žerjave z nosilnostjo 8 ton zamenjati z večjimi.

Kot vsi žerjavi, ki so jih dobili v Železarni v zadnjem času, ima-

ta tudi nova žerjava predalčno konstrukcijo. Kabine za upravljanje žerjave so opremljene bolj sodobno. Doslej so imeli v kabinah montirane za upravljanje žerjave krmilne valje, novi žerjavi pa imajo tako imenovana mojninska stikala, ki bodo precej olajšala delo vodjem žerjavov.

Zbori volivcev v jeseniški občini

Jesenice (M. Z.) — Ta teden se bodo v jeseniški občini zvrstili zbori volivcev, na katerih bodo med drugim obravnavali politično gospodarjenje v jeseniški komunici in nekatere lokalne probleme. Kot predvidevajo se bodo v Mojsitarni največ zavzemali za gradnjo nove šole, ker računajo, da bodo doma-

čini zanj kar največ prispevali v lesu, z raznim drugim gradbenim materialom in s prostovoljnimi delom. V Kranjski gori bo zelo aktualna na zboru volivcev gradnja novega hotela in dograditev motela. V Zirovnici bodo največ govorili o zdravstvenem domu, saj je za ta kraj nujen potreben. Najbolj boleči problemi za Jeseničane pa so ceste, razsvetljava, kanalizacija in drugo.

Srednji vrh premalo poznana postojanka

Martuljek (U) — Na Srednjem vrhu na Martuljku, kjer leži skoraj nepoznano naselje z nekaj hišami je lep dom z izredno lego, tujsko sobo in odlično kuhinjo. Skoraj nepoznana postojanka je toliko privlačnejša, ker lahko organizirajo nedeljski turisti dopoldne izlet v Srednji vrh, kamor je z železniške postaje Martuljek le pol ure hoda, popoldne pa v »novi Vintgar« pod Martuljkovo skupino. Dom na Srednjem vrhu je odprt vsako sezono in je bil doslej premalo znan našim turistom.

Sprejem jeseniških gledališnikov

Jesenice, 26. septembra (U.) — Predsednik Občinskega ljudskega odbora Jesenice Franc Treven je priredil sinoči v klubskih prostorih Kazine sprejem članom gledališča »Tone Cufar«, ki so gostovali v Držičevu komedijo »Tripece de Utolece« na drugem mednarodnem festivalu amaterskih gledališč v Monacu.

Številnim čestitkam k doseženim uspehom so se razen predsednika ObLO pridružili predsednik Sveta za kulturo in prosveto ObLO Jesenice Ciril Kavalar, predsednik dramskega sosvetja pri Zvezi avtorov Slovenije tovariš Smon, soustanovitelj jeseniškega gledališča dr. Bratko Kreft in drugi. Za pozornost, ki so jo izkazali jeseniškim gledališnikom se je zahvalil upravni gledališča tovariš Bojan Cebulj.

Koncert komornega zbora v Martuljku

Jesenice, 26. septembra (U) — Preteklo soboto zvečer je priredil komorni zbor jeseniške Svobode v letošnji sezoni svoj prvi koncert. Gostoval je v klimatskem zdravilišču »France Rozman« v Martuljku. Osejke, ki so tamkajšnje kino dvorano napolnili do zadnjega kotička, so dajali izvajalcem izredno priznanje. Program je obsegal naje in tuje pesmi.

Koncert z istim programom je ponovil zbor danes popoldne na Koroški Bili za učence osnovne šole. Kaže, da bo komorni zbor Svobode na Jesenicah tudi v letošnji sezoni priredil vrsto koncertov z dosedanjim programom, ki ga bo nastudiral v tej sezoni.

Kranjski GLAS

Korak v negotovost?

OPTIMISTIČNE NAPOVEDI O RAZVOJU PREDDVORSKEGA TURIZMA — LETNI IN ZIMSKI TURIZEM ŽE OČALA PESIMISTA — NEVSEČNOSTI Z JEZEROM

Preddvorčani se radi ponašajo, češ da je Preddvor veljal pred vojno kot mikaven in dobro obiskan letoviški kraj. V letih po vojni je sicer mikavnost ostala, z obiskom letoviščarjev pa se kar ne morejo pohvaliti. Skratka — Preddvor je domala zbledel s seznama popularnih turističnih krajev. Zadnjih deset in več let le še životari ob redkih letoviščarjih, nedeljskih izletnikih in »le-tečih« turistih.

Vzroki takega stanja so na dlani: struktura turistov je močno spremenjena pa tudi nekateri pogoji, ki naj služijo razvoju turizma, niso v Preddvoru najboljše. Našejejo jih: prešibke prenočitvene zmogljivosti (25–30 ležišč pri zasebnikih), neustrezne gostinjske razmere, slaba turistična propaganda in ne nazadnje zahteve sodobnega turista, ki išče poleg udobja tudi zabavo. Le-te in še nekatere pomanjkljivosti pa pristojnim krajevnim organom niso

vzele poguma. Za vsako ceno skušajo potisniti turizem na lepšo pot — optimizma in prizadevnosti jim ne manjka.

Kaj so dosegli storili? Letos poleti je cesta skozi naselje dobila asfaltno prevleko, neprodna tema na cesti, ki vodi skozi naselje, se je umaknila jarki svetlobi uličnih svetilk in celo jezero so si omislili. Letos julija so dobili »v last« tudi grad Hrib ob jezeru. (Pred tem je poslopje služilo za okrevališče). S tem bodo — kot trdijo — rešili problem prenočitvenih zmogljivosti, z novim gostiščem v gradu, ki je bilo odprto pred kratkim, pa bodo ustregli še tako zahtevnemu gostu. Doslej so vložili v novi objekt 900.000 dinarjev, dokončna ureditev gradu pa bo po približnem predračunu veljala okrog 80 milijonov dinarjev. Sprito visokega zneska bodo objekt urejali postopoma. Vsekar pa je ObLO Kranj tem prizadevanjem zelo naklonjen in obljublja pomoč — Torej optimizem na vsej črti!

Zdaj pa si oglejmo razvoj turizma v Preddvoru še skozi pesimistova očala. Nobenega dvoma ni, da bo turizem v Preddvoru dočkal lepše čase. Ne delajmo pa si prevelikih utvar.

Najprej beseda, dve o poletnem turizmu. Kljub udobnim preno-

čiščem v gradu (gostišče bo uvedlo obliko penzionov) pa so turistični delavci verjetno pozabili na otipljivo željo slehernega letoviščarja: na kopanje. Pravzaprav so hoteli tej želji ustreči z umetnim jezerom. Leto pa je razočaralo. Ob suhem vremenu je namreč dotok vode v jezero manjši od odtoka. Voda se vedno odtaka skozi razpoke v dnu. Zato tudi ni nič čudnega, če jezero ob takšnih priložnostih izgubi svoje zveneče ime in se spremeni v mlakužo. Seveda je za kopanje vse prej kot primerno. — Kaj pa Kokra? Pravijo, da je zelo mrzla. Torej je Preddvor brez primerne vode za kopanje. Prav zategadelj je preddvorski poletni turizem v zagoni. Te zadrege pa ne bo mogoče zmanjšati niti s kabinami ob jezeru niti z ureditvijo bregov in niti z bifejem. V deževnih mesecih je jezero z visokim vodostajem sicer privlačno, manj privlačno pa je deževno vreme za letoviščarja. Malce izčrpano povedano: kaže, da v tem primeru ne bo moč združiti prijetnega s koristnim.

Preglejmo še možnosti za razvoj zimskega turizma. Osnovna zahteva turista, ki obišče ta ali oni turistični kraj v zimskih mesecih, je smučanje. V manjši meri drsanje in sankanje. Privla-

nih smučarskih terenov Preddvor nima, kvečjemu zamrznjeno jezero utegne služiti za drsanje. Eno je jasno: o zimskem turizmu v Preddvoru skoraj ne kaže razmišljati. Torej bo grad Hrib (vzani nameravajo investirati — 80 milijonov dinarjev) pozimi bolj ali manj neizkoriščen objekt. Morda bi o takšnem visokem investiranju le kazalo dodobra preudari. — Vendar pa trdim: takšno podobo nudi razvoj turizma v Preddvoru, če ga gledamo skozi očala pesimista.

Največkrat pa čas, razvoj neke stvari in izkušnje pomagajo razčistiti vprašanja, ki jim sprva ne najdemo odgovora. Sicer pa optimizma, s kakršnim se v Preddvoru lotevajo turističnega problema, je ne kaže podcenjevati. S. S.

NESREČE

Nad pol milijona dinarjev škode

Tržič, (M. Z.) — Pretekli petek, 22. septembra popoldne je bila na Proletarski cesti v Tržiču hujša prometna nesreča. Mirko Spendal, sofer mesarskega podjetja Tržič, je peljal poltovorni avtomobil KR 51-77 v klavnico. Na levem zavoju, približno 80 metrov pred hišo št. 28, pa ga je začelo zamašati. Nato se je 80 metrov tovorna cesta, dokler ni trčil v stanovanjsko hišo št. 28. Medtem ko sta bila pri karamboliranju sofer in njegov spremljevalec Franc Bonocij (oba iz Kovorja) laže poškodovana, je na vozilu škode za približno pol milijona dinarjev, na stanovanjski hiši pa za 40.000 dinarjev. — Do nesreče je prišlo po vsej verjetnosti zaradi prehitre vožnje ozroma zaradi neupoštevanja prometnih znakov. Na Proletarski cesti je za motorna vozila predpisana hitrost 20 km na uro.

Tržiški VESTNIK

Glasbeno življenje v Tržiču

ovirajo neprimerni prostori

PO OSMIH LETIH OD DVEH NA 10 KLAVIRJEV — DO 200 GOJENCEV NA GLASBENI ŠOLI — TRŽIŠKA KOMUNA JE BREZ GLASBENEGA PEDAGOGA NA OSNOVNIH ŠOLAH

Odveč bi bilo ponavljati, kako razgibana je bila nekdanja v tržiškem predelu glasbena dejavnost. Še pred leti sta na Gorenjskem prednjačila tržiški orkester in pevski zbor, medtem ko so posebnosti sloves uživali tržiški zabavni ansambli. Toda že skoraj pet let je v Tržiču popolno zatišje glede dela na tem področju. Pevski zbor bolj ali manj živi (zboru manjka mladih kadrov in prostorov za delo), orkester samo še občasno nastopa, edina izjema je le godba na pihala, ki je nenehno aktivna. Vzrok za takšno stanje je prav gotovo dejstvo, da je tržiška komunna brez strokovnih glasbenih pedagogov na šolah, tržiška Glasbena šola, ki edina v Tržiču opravlja glasbeno poslan-

stvo, pa dela v zelo slabih pogojih.

O celotni tej problematiki smo se pred dnevi razgovarjali z ravnateljem Glasbene šole, Otonom Zazvonilom, ki je pogovor začel takole:

«Prav gotovo je vzrok glasbenemu mrtilu že večletno pomanjkanje prostorov, čeprav so bila vsa leta precejšnja ovira za živahnejšo glasbeno dejavnost tudi sredstva. Ker nimamo primerne prostora niti za vaje niti za nastope, je razumljivo, da je v našem predelu nastalo glasbeno zatišje, kljub temu, da so Tržičani muzikalni in da imajo veselje do glasbene dejavnosti. Zaradi večletnih neuspešnih prizadevanj, kako rešiti ta neresen problem, je že pretekletni Tržičan vrgl puško v koruzo, kot pravimo. Brez pomislekov pa lahko trdim, da je prav v tem pogledu edina izjema Glasbena šola, ki je bila ustanovljena 1951. leta. Čeprav je imela Glasbena šola ob ustanovitvi svoj sedež le v dveh mansardnih prostorih, je doslej zasedla že vse zgornje prostore v domu (le-ti tako ali tako za šolo niso primerni) in si v desetih letih preskrbela tudi precej instrumentov. Šola ima sedaj deset dobrih klavirjev, ob ustanovitvi pa je imela le dva precej dotrajana. Kar pa zadeva ostali inventar, bi tržiško šolo lahko imenovali tudi tržiški antikvariat. Od prvega

stola do zadnje omare je vse na prazno in dotrajano, kar daje sprčo mansardnih prostorov se toliko manj videz šole. Vendar pa se Glasbeni šoli obetajo boljši časi. Predvideno je, da se bo po dograditvi Zdravstvenega doma in nove šole preselila tudi Glasbena šola v primernejše prostore. Razen tega bo takrat bolj ali manj rešen tudi problem za vso ostalo množično kulturno dejavnost. In če bodo na razpolago v zadostni meri tudi sredstva, lahko pričakujemo, da bo do leta 1962 prelomnica dosedanjega glasbenega mrtila v tržiški komunici.»

«Kako pa je z osnovno glasbeno vzgojo po šolah v tržiški komunici?» je bilo zadnje vprašanje tovarišu Zazvonilu.

«Brez dvoma je dejstvo, da v tržiški komunici ni niti enega pedagoga za glasbo, razen na Glasbeni šoli, precejšnja rana splešne glasbene dejavnosti. Ker mladi otroci ne dobijo pravočasno glasbene izobrazbe, je delo v okviru Svobode toliko težje. Tem manjka novih, mlajših moči, pomanjkanje pa je prav gotovo posledica glasbene vzgoje v osnovnih šolah.» B. Fajon

V oktobru večerna politična šola

Tržič, (B. F.) — Danes zjutraj so je tu sestala komisija za kadrovska vprašanja pri ObLO SZDL. Razpravljali so o kandidatih za večerno politično šolo.

Nov 20-stanovanjski blok, ki ga gradi »Peko« Tržič, bo oktobra 60 vveljiv

Pastirski dan v Bohinju

RAZNI DOMISLJAVCI PRAVIJO, da sta živina in planšarstvo nevarna za razvoj turizma v Bohinju. Planšarji pa pravimo, da

je za oboje v Bohinju dovolj prostora, ker se ne bosta niti živina niti turizem razvila v taki meri, da bi ogrozila drug drugega. Naši živini, ko postane v dolinah soparno in vroče, ne moremo sleči kosmate kože, pa še začne nam bežati pred obadi, zato se z njo pomaknemo v visoke planine, kjer je hladno in kjer je mlada paša. Razumljivo je, da se takrat umaknemo, ko začne naraščati turizem, ker je to tudi za našo živino prav, povrnemo se pa v jeseni zaradi mraza in slabega vremena, ko je turizem že v zadnjih vzdihljajih. Bohinj je v poletnem in tudi v zimskem času zelo lep in dobro

ljivem. Bohinju, kamor naj žene ne puščajo moše same, zakaj

ko so že mal' bolj spočiti, začnejo na sprehod hoditi, kramljajo s sosedi, s prijaznimi besedami. Ko pa zvečer zapoje sova,

postaneš lahko mlada vdova. Preprosto, malo hudomušno in včasih po gorensko robato — in ljudje se smejejo. Kot da govori z njihovim jezikom, kot da bere njihove misli. Prišli so s planin in že od nekdaj je bil ta dan njihov praznik — praznik majerjev, in majerje. Navadno so imeli tedaj svoj likof, na katerem so jim gospodarji podelili nagrade, če so sračno prignali živino v dolino. T. privedev je bila najprej v kmetički hiši, pozneje v gostilni, danes pa je to KRAVJI BAL, ki je še zmeraj njihov praznik, obenem pa je tudi pomembna turistična prireditev.

»Kdaj pa so nastale te pesnice?« sem vprašal Franca Cvetka.

»Sinoči! Po večerji sem se usedel in napisal.«

»Tudi tisto o prepovedi paše v gozdovih?«

»Seveda. No, s tem imamo pa sploh težave. Nekateri gozdarji, ki že po svoji navadi sovražijo krave, so to prepoved zgrabili z obema rokama, ne zavedajo pa se, da bi bilo treba za tiste, ki so prizadeji, prej urediti pašnike druge. O

Njegov trop je bil že pripravljen, da krene proti prireditvenemu prostoru. Pa sem mu vseeno postavil nekaj vprašanj.

»Letos smo živino odgnali na pašo 26. junija, in to najprej v Ukancu, kjer smo se zadržali pet tednov, nato više, v planino Blato, kjer je bila živina štirinajst dni,

planinskih kočah, ki imajo tri prostore: vežo, v kateri je ognjišče, omara za hrano in miza s stoli, desno je čevder za mleko, levo pa »hišca«, kjer so postelje in peč. V planinah Blato in Dedno polje pa imajo lesene staje, v katerih je spodaj živina, zgoraj pa so prostori za planšarje. Planinske kočje v

Krošnja z vsem, kar majer potrebuje v planini pod strmimi triglaviškimi vrhovi

potem pa še više, v planino Dedno polje, kjer smo ostali osem tednov. Nazaj grede smo spet ostali štirinajst dni v planini Blato. Tako se selimo iz nižjih pašnikov na više in iz teh v dolino, kakršne so pač vremenske prilike. V juniju je v Ukancu že lepo zeleno, na Dednem polju pa je še sneg. Razen mojega tropa pasejo na teh planinah še drugi, na primer Ukec, Cvetek in Marout iz Studorja itd. Letos smo se vrnili v Ukancu 20. septembra in tu smo počakali, da na današnji prireditvi vidimo, kdo ima lepšo živino.

»Kaj pa imate v tej krošnji?« sem bil radoveden.

»Včasih smo takole nosili v planino vse, kar smo tam rabili, danes pa hrane ne nosimo več. Kaj pa je v krošnji, pa tako vidite: 'kout', da me ne zebe, 'šehtar' za molžo, 'kolč' za kuhanje žgančev, 'kore' za vodo, 'šefla', ponovca za žabyo (zabelo), 'k-bau' (leseni 'kore'), 'marla', 'kobuk', 'svitak', da laže nosim, zraven pa moram biti še 'ruzak', v njem pa steklenica z žganjem. Potem je treba imeti še palico za živino in pa 'eokle'. Majerice pa morajo vzeti s seboj še 'pinjo', da delajo maslo.«

V Ukancu, najnižji planini, spijo majerji in majerice v posebnih

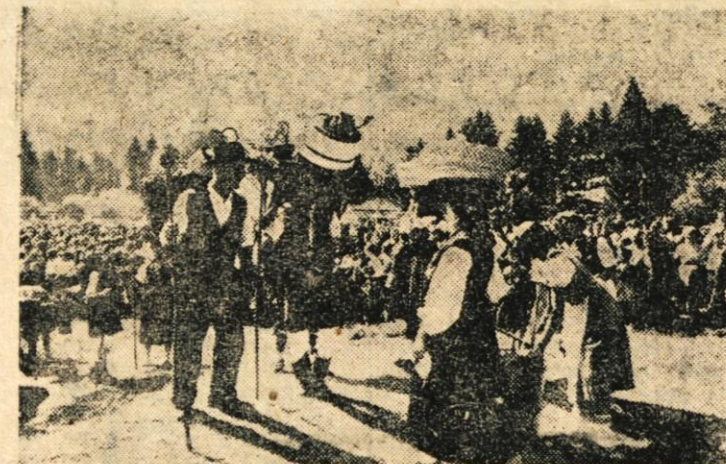
Ukancu pa imajo za živino posebno postlopa.

JESEN V BOHINJU je še posebno lepa. Toda v nedeljo vreme ni bilo prav nič jesensko, razen jutranje megle, ki se je dvigala nad jezerom. Bohinjski planšarji bodo živino še nekaj dni pasli v Ukancu, potem pa bo zapadel sneg — gostinci v Bohinju se ga boje, ker bo žičnica menda dograjena šele do prihodnje sezone. »Bo pa to bomba, kadar bo!« pravijo, »saj bo smučišče dolgo približno 6 km.« Za letošnjo zimsko sezono pa pravijo, da slabo kaže. Menda zato borovničev biser v hletu Jezero stane skoraj 90 dinarjev. In ko smo sedeli na zares lepo urejeni terasi in ko sem naročil to osvežujočo pijačo, sta se dva ob sosedni mizi spogledala in eden je rekel:

»Poglej ga, ta ima pa dovolj denarja, da pije brezalkoholne pijače!«

Kolona avtomobilov je hitela proti Bledu, sonce se je poslavljalo tam neke nad Kemno, od Zlatoroga sem pa je bilo še vedno slišati poskočne viže Veselih planšarjev...

A. Triler
Foto: F. Perdan

Majerji in majerice v popolni planšarski opremini v bohinjskih narodnih nošah

obiskan, v pomladnem in jesenskem času pa nastopijo taka vremenska obdobja, da gost v Bohinju ne obstane; tudi če bi bil privezan, se utrja in gre. Menim tudi, da sta bohinjsko planšarstvo in turizem v tako tesni povezavi, da bi bilo škoda za oba, če bi eden ali drugi opesal.

Bohinj brez njega menda ne bi bil Bohinj. Brez Ukeca namreč. »Kajne, kako je lepo govoriti!« se je pohvalila mlada majerica z jersbasom pod roko in z avbo na glavi. Bohinjeci imajo radi njegov vedno nasmejan obraz, pa njegov smisel za humor, ki ga kot pravi ljudski pesnik posreduje največkrat v verzih. Malo kritike na račun paše v gozdovih, malo šalepandije za turizem, pa še malo šale zraven o »očarljivem« in »zape-

tem je neka planšarica takole rekla:

Lepa si gorska Bohinjska dolina, žalostna sta pa planšar in živina; ne ve, kam naj žene krave past, ker ga preganja gozdar in oblast.

Bolj pogumen planšar pa ji je takole odgovoril:

Planšarjem se od daleč blišča, da bo minila tuda ta stiska. Kjer so polja od pšenice, je draga paša za telice. Živina je za v gorske kraje, kjer se pase brez ograje. V ravnine pa traktor in pšenico, pa bomo imeli polno žlico.

ANDREJEV OČE IZ STUDORJA (Janez Logar), je pravkar pripravil krošnjo, ko sem ga obiskal v planinski koči v Ukancu.

Na poti s planine do prireditvenega prostora so planšarji s svojimi tropi šli nekaj časa tudi po obali jezera, kjer se je živina odjezala.

BELEZKA

»POL NA POL«
na Smarjetni

Kot ljubitelja prirode me je ondan zanesla pot tudi na Smarjetno. Ta izletniški kraj pri Kranju zdaj dokončno urejujejo, kar je že skrajni čas.

V tamkajšnjem gostišču sem zaprosil za razglednice. Uslužbenka je dejala, da jih menda nimajo več, a našla potem le še zadnje tri. Te razglednice so me zelo razočarale: bile so izredno majhne in slabo izdelane, prav nič lepe. Kako z neokusnimi razglednicami prikazujejo ljudem

izredno lahko dostopno in priljubljeno turistično točko! Nato pa je sledilo še eno razočaranje: cena teh razglednic je bila nič manj kot 40 dinarjev. Ko sem uslužbenki dejal, da je to precej predrago, mi je dejala: »Saj veste, tu gre vse nekako pol na pol.« No, pa pustimo ceno. Pri vsem tem bolj moti kvaliteta. A tako ni samo na Smarjetni. V mnogih naših krajih, ki imajo izredne prirodne pogoje za razvoj turizma imajo podobne razglednice in s tem podcenjujejo tisto, kar imajo. Takšna stvar prizade ne vsakogar, ki mu ni vseeno, kako se naši kraji ljudem prikazujejo.

K. Makuc

NAŠ RAZGOVOR

Ob gradnji Partizanskega doma na Jelovici
Kaj bo na Vodiški planini?

Koča na Vodiški planini na Jelovici zadnje dni hitro spreminja svojo podobo. — Na spodbudo Okrajnega odbora Zveze borcev zdaj tam preurejujejo in širijo prostore za Partizanski dom, ki ga nameravajo odpreti ob prihodnjem Dnevu borca — to je 4. julija 1962. V ta namen je objekt brezplačno odstopila Kmetijska zadruga »Jelovica« v Radovljici. Ob sodelovanju organizacij vojaških vojnih invalidov, Socialnega zavarovanja, ljudskih odborov in še posebej delovnih kolektivov, ki materialno podpirajo to akcijo, dela hitro napredujejo in pred dnevi so že postavili smrečico na novi del stavbe. Celotni stroški adaptacije in ureditve okolja bodo znašali približno 25 milijonov din.

V domu pa bo poleg drugih prostorov tudi 50 ležišč, kar pomeni, da se bo Jelovica začela uveljavljati kot turistično področje. Kolektiv Gozdnega gospodarstva Bled pa je naredil nekaj kilometrov ceste, tako da je zdaj možen dostop z vozili.

Ondaj, prav ko so delavci prikrivali novi del stavbe, so si ta kraj ogledali tudi razni strokovnjaki in člani Okrajnega odbora ZB. Ob tej priložnosti smo hoteli od predsednika gradbenega odbora Ivana Bertončija zvedeti, kaj meni o Partizanskem domu.

Kaj je narekovalo gradnjo takega objekta?

»Stevilni borci so zelo šibkega zdravja in živčno dokaj razvrnjeni, zato se morajo zdraviti. Tu v teh gozdovih, na višini 1135 metrov nad morjem, pa je zelo ugodno za taka zdravljenja.«

»Zakaj ste izbrali prav Vodiško planino?«

»Ker je najbližja naseljem. Do Kroke je uro hoda. Hkrati pa je dostopna z vozili, ima ugodno lego za miren počitek in pozim, za zimski šport. Razen tega je tudi lep razgled in zadosti vode; tega pa drugje po Jelovici ni.«

Okolica Vodiške planine je polna spominov na zgodovinske dogodke iz naše revolucije. Politični voditelj in revolucionar Stane Zagar je v desetletju pred NOB organiziral na tem področju vrsto političnih konferenc in posvetovanj za jesensko in kranj-

DOKUMENTI!

DOKUMENTH!

DOKUMENTI

IVAN JAN

16

CANKARJEVCI

O tem so zvedeli tudi cankarjevci. V teh dneh se je tudi razvedelo, da Nemci iz okolice Brežic preseljujejo vse, kar je slovenskega. Poljanci so rekli: Tudi nam preti nekaj podobnega!

Zrak v tej dolini je bil vse bolj nasičen z uporom! V štabu Cankarjevega bataljona so rekli: »Se mi proslavimo to ceremonijo! Na žandarmerijo!«

Bataljon se je razlil vse od Gabrka do Fužin, požgal mostove na Trebiji, v Hotavljah, v Poljanah in na Visokem. Obstreljevali so policijo, v Poljanah pa vdrl v orožniško postajo.

To je bilo najimenitnejše. Partizanom so tedaj pomagali domači mladinci, ki jih je že prej pripravil Stane Zagar, mlajši, in Mira Tomšič. Stikali so za orožjem in za vsem ostalim, kar je primerno za vojskovanje ter se združevali. Taki so bili Ivan Subic, France Oman, Mirko Subic, Pavle Rus, Ive Subic, Jože Galičič in njihovi prijatelji, stari od 17 do 20 let. Prav z njihovo pomočjo je bila izvršena ta akcija.

Poljanska žandarmerija je bila prazna. Tudi tamošnji orožniki so šli v Kranj!

Ko so partizani z Bičkom na čelu vdrl v poslopje, se je na temnih stopnicah pojavila senca. Bila je neka ženska. Biček jo je ustavil s pripravljeno pištolo v rokah.

»Mamica, nikamor!«

Zdelo se mu je sumljivo, a ženska je mirno in zadovoljno odgovorila v pojasnilo:

»Brez skrbi! Veste, samo luč vam bom prižgala. Saj vendar nič ne vidite!«

Bil je smeha vreden prizor.

Fantje so poleg raznih drobnarij, oblek in pisarniških potrebščin dobili tudi nekaj orožja. To je bilo najprivlačnejše. Kaj bi s papirjem! Orožje! Iz bližnjega trgovskega skladišča pa so odnesli in odpeljali okoli 2000 kilogramov žita in 600 kilogramov sladkorja, pripravljenega za čebele. Zelo dragocene so bile tudi uniforme. Deset jih je bilo in ena celo oficirska! V postaji so razbili Hitlerjev kipek, slike, omare in sploh vse, kar je služilo žandarjem.

Med temi, ki so vdrl v žandarmerijo, je bil tudi Narigarjev Janez, tisti, ki je z domačega podstrešja obstrelil nemškega žandarja in ki so mu potem zažgali dom. Premetaval in razbijal je predmete, kot bi se nad njimi hotel znesti za prizadejano gorje! A kakor bi slutil, je še nekaj iskal. In tudi dobil: na omari je zagledal harmoniko! Svojo harmoniko! Planil je k njej in jo stisnil med svoje močne roke. Tovariši, ki niso vedeli, kako je s to rečjo, so ga čudno gledali, kot bi hoteli reči, če ne vidi nič pametnejšega!

A Janez je svojo ljubljeno harmoniko stiskal k sebi, se ji smejal kot cigan belemu kruhu in je ni spustil iz rok vse do taborišča, ki je bilo zgoraj pri Presečniku. Pa ne samo to: sedel je na visoko naložen voz, ki je vozil partizanom bogat plen. Sedel je, po godčevu prekižal noge drugo čez drugo in stegnil svoj glasni meh. Spet po tolikem času. Sicer ne po tolikem, komaj po tednu dni, toda dni, ki so bili prepojeni z usodnimi in naglo se vrstečimi dogodki! V zimsko noč so splavali veseli glasovi Janezove harmonike, kot bi hoteli povedati, da je zdaj ni sile, ki bi jo še kdaj iztrgala iz njegovih rok. Igral je narodne, domače viže. Neugnano in veselo je ubiral gumbce ter vlekel in vlekel, da ne bi pozabili, kdaj je Janez dobil nazaj svoj kratkočasen instrument!

To se je torej zgodilo prav tisti dan, ko so ob gauleiterjevem govoru pokopavali v Kranju v Rovtah pobite policiste!

Domači mladinci so te noči in prav z Narigarjevim Janezom odšli k partizanom. Šli so čez Hotavljje, mimo Skobla k Presečniku, kjer so se vključili v bataljon. Tam zgoraj je bil še sneg, spodaj v Poljanah še ne, oziroma je prvi že skopnel.

DOKUMENTI!

DOKUMENTI!

DOKUMENTI!

sko okrožje. Tako je bila tam ureditev Partizanskega doma blizu leta 1936 partijska konferenca za jesensko in za tem še druga v Radovljici je že zgradila približno 8 km ceste od Zgornje ravnine pod Taležem. Treba je le še približno 2 km ceste naprej in odprta bo nova krajša cesta iz Lancovega do Vodiške planine oziroma do Partizanskega doma. Sicer pa je iz Kroke komaj uro hoda in za ljubitelje narave ni nobenih težav.

Tako je v glavnem povedal tovariš Bertončij, ki se zelo zavzema za zdravljenje bivših borcev in skrbi za ureditev pravega takšnega objekta v našem kraju.

K. Makuc

Adaptacija Partizanskega doma na Vodiški planini